

Економіка воєнного часу

УДК 336.7

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15597728>

Економічний потенціал українського ОПК в контексті розвитку фондового ринку України

Чумаченко Ольга Григорівна

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки та фінансів ВНЗ

«Університет економіки та права «КРОК»,

вул. Табірна 30-32, м. Київ, Україна, 03113,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3404-3976>

Прийнято: 19.05.2025 | Опубліковано: 29.05.2025

***Анотація.** У статті розглянуто економічний потенціал українського оборонно-промислового комплексу (ОПК) при інтеграції у європейський оборонний простір. Проаналізовано вплив війни в Україні на розвиток оборонної промисловості та зростання попиту на військову техніку та озброєння. У роботі акцентовано увагу на важливості залучення інвестицій для розширення виробничих потужностей підприємств ОПК, їхньої технологічної модернізації та адаптації до стандартів НАТО. Розглянуто можливості участі українських компаній у спільних проєктах з європейськими виробниками озброєнь та аналізується їхній потенційний економічний ефект. Окрему увагу приділено ролі фондового ринку у фінансуванні розвитку оборонної промисловості. Визначено механізми, за допомогою яких емісія акцій та облігацій, а також створення спеціалізованих інвестиційних фондів можуть сприяти залученню капіталу, підвищенню ліквідності підприємств*

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

та формуванню стійкої фінансової бази для їхнього зростання. Зроблено висновок, що інтеграція українського ОПК до європейської оборонної системи може стати драйвером економічного розвитку країни, сприяти створенню нових робочих місць, залученню прямих іноземних інвестицій та зміцненню обороноздатності України. Водночас визначено основні виклики, які потребують вирішення, зокрема необхідність реформування системи управління оборонною промисловістю, підвищення конкурентоспроможності українських виробників та адаптації до регуляторних вимог ЄС.

Для досягнення цілей та виконання поставлених завдань у процесі дослідження застосовано комплекс методів, що включає: системний аналіз для розгляду інтеграції як складної системи; аналіз та синтез – для систематизації даних щодо поточного стану українського оборонно-промислового комплексу (ОПК) та його взаємодії з європейськими партнерами; порівняльний аналіз для зіставлення показників розвитку компаній ОПК України та країн ЄС; статистичний аналіз для обробки кількісних даних; метод графічного аналізу для прогнозування тенденцій зміни котирувань акцій компаній, а також аналіз документів та інформаційно-аналітичний метод для опрацювання теоретичних та практичних матеріалів.

Ключові слова: *військово-промисловий комплекс, фондовий ринок, акції, облігації, приватні інвестиції, ковшні середні, військово-економічна безпека, оборонно-промислова база, зайнятість, європейський оборонний простір.*

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Economic Potential of the Ukrainian Defense Industrial Complex in the Context of the Development of the Ukrainian Stock Market

Chumachenko Olga

PhD, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and Finance, University "KROK", 30-32 Tabirna St., Kyiv, Ukraine, 03113,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3404-3976>

***Abstract.** The article examines the economic aspects of integrating the Ukrainian defense-industrial complex (DIC) into the European defense space. The impact of the war in Ukraine on the development of the defense industry and the growing demand for military equipment and weaponry is analyzed. The study highlights the importance of attracting investments to expand production capacities, modernize technology, and adapt to NATO standards. The potential for Ukrainian companies to participate in joint projects with European defense manufacturers is examined, as well as their possible economic impact. Special attention is given to the role of the stock market in financing the development of the defense industry. The mechanisms through which the issuance of stocks and bonds, as well as the creation of specialized investment funds, can contribute to attracting capital, increasing enterprise liquidity, and forming a stable financial base for growth are identified. The study concludes that integrating Ukraine's defense industry into the European defense system could become a key driver of the country's economic development, creating new jobs, attracting foreign direct investment, and strengthening Ukraine's defense capabilities. At the same time, the main challenges that need to be addressed are identified, including the need to reform the defense industry management system, enhance the competitiveness of Ukrainian manufacturers, and adapt to EU regulatory requirements.*

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

To achieve the goals and fulfill the tasks set in the research process, a set of methods was used, including: system analysis to consider integration as a complex system; analysis and synthesis to systematize data on the current state of the Ukrainian defense-industrial complex (ОПК) та його взаємодії з європейськими партнерами; порівняльний аналіз для зіставлення показників розвитку компаній ОПК України та країн ЄС; статистичний аналіз для обробки кількісних даних; метод графічного аналізу для прогнозування тенденцій зміни котирувань акцій компаній, а також аналіз документів та інформаційно-аналітичний метод для опрацювання теоретичних та практичних матеріалів.

Keywords: *defense industry complex (DIC), stock market, stocks, bonds, private investments, moving averages, military-economic security, defense industrial base, employment, european defense space.*

Постановка проблеми. Внаслідок кардинальних змін умов, в яких опинилася економіка України, відбулися суттєві зрушення на макроекономічному рівні, що спричинило трансформацію галузевої структури, переформатування зовнішньоекономічних зв'язків, посилення ролі Збройних Сил України та активізацію міжнародної співпраці. Саме ці зміни стали каталізатором для поглиблення співпраці з європейськими партнерами в оборонній сфері, де інтеграція українського ОПК в європейський оборонний простір набуває стратегічного значення для забезпечення національної безпеки та економічного розвитку. Однак, незважаючи на активізацію співпраці, залишається низка невирішених питань щодо економічних аспектів цього процесу, що потребує теоретичного осмислення економічних процесів воєнного часу, аналізу поточних тенденцій, виявлення ключових викликів та розробки стратегії подальшого розвитку національної економіки, включаючи

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

перспективи економічної інтеграції українського ОПК в європейський оборонний простір.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання розвитку компаній вітчизняного ВПК, перспективи їх взаємодії з закордонними компаніями даного сектору, потенційний вплив на економіку країн, а також можливості вирішення завдань, які ставлять перед даними підприємствами уряди країн, сьогодні активно вивчається як науковцями, так і суто аналітиками-практиками.

Шнирков О. (2023) досліджує структуру зовнішньої торгівлі в умовах війни, показує частку товарів ВПК у торгівлі, вказує на існуючі програми підтримки від ЄС, що діють в рамках програм для країн-кандидатів в члени ЄС [17].

Чубка О. М., Процяк Т. Ю. (2023) досліджують питання стійкості підприємств ВПК в умовах війни, інтеграцію із ІТ підприємствами, а також співпрацю із європейськими компаніями ВПК [14].

Кирильчук О., Мельник Т. (2024), Куш О. (2024), дають пропозиції щодо промислової політики, в рамках якої слід підтримувати ВПК. Вони зазначають, що для ефективної розбудови ВПК необхідні значні державні та приватні інвестиції, а також наявність кваліфікованих технічних кадрів. Крім того, необхідно розвивати галузі подвійного призначення, такі як виробництво комплектуючих, переробка сировини та машинобудування, що є критично важливими для ефективного функціонування ВПК [7,8].

Яковенко Р., Краснікова-Колосова С. (2023) аналізують роль ВПК у забезпеченні військово-економічної безпеки України. Дослідники зазначають, що забезпечення військово-економічної безпеки України необхідно вжити ряд заходів, серед яких розробка і прийняття Державної програми виробництва озброєнь, закладання в Державний бюджет коштів для фінансування оборони, а також спрямування бюджетних коштів на створення науково-технічного

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

потенціалу в сфері критичних технологій та зміна концепції конверсії ВПК: проводити її на науковій основі згідно з національними інтересами України [19].

Сагайдак Ю., Харченко, Т. (2022) також зазначають, що інвестиції в модернізацію та розвиток українського військово-промислового комплексу (ВПК) є ключовим фактором для забезпечення національної безпеки та створення сучасного виробництва зброї, що базується на інноваційних технологіях [13].

Рудан В. Я., Підгаєць С. В. (2024). в своєму дослідженні аналізують роль індустрії 5.0 у підвищенні економічної ефективності підприємств України, в тому числі підприємств ВПК, в умовах руйнування інфраструктури, дефіциту робочої сили, розриву ланцюгів постачання, вимушеної релокації бізнесу, зміни ринкових умов, фінансових труднощів та високого рівня невизначеності [12].

Винник, Т. М. (2024) аналізує проблеми фінансування та роль підприємств ВПК в національній економіці. Він зазначає, що обмежений доступ підприємств до довгострокового фінансування (капіталу) ускладнює відновлення і подальший розвиток виробничих потужностей [3].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Враховуючи складність проблеми, значний масив дослідження та осучаснення проблематики ми зупинилися на поєднанні економічного потенціалу оборонно-промислового комплексу та можливостей фондового ринку України в фінансуванні ОПК.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є економічний аналіз поточних тенденцій інтеграції українського ОПК в європейський оборонний простір. Для досягнення цієї мети поставлені такі завдання:

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

- 1) Проаналізувати сучасний стан співпраці між українськими та європейськими оборонними підприємствами.
- 2) Виявити ключові економічні тенденції, що впливають на процес інтеграції.
- 3) Оцінити економічні перспективи інтеграції для українського ОПК.
- 4) Розробити рекомендації щодо поглиблення економічної співпраці

Виклад основного матеріалу дослідження. Війна в Україні суттєво вплинула на оборонно-промислові компанії як України, так і Європейського Союзу, призвівши до значного зростання попиту на військову техніку та озброєння. Це, у свою чергу, стимулювало збільшення виробництва та розширення оборонних підприємств.

Згідно з даними Стокгольмського міжнародного інституту досліджень проблем миру (SIPRI), у період з 2020 по 2024 роки імпорт озброєнь до Європи зріс на 155% порівняно з попередніми чотирма роками, що підняло частку Європи у світовому імпорті озброєнь з 11% до 28%. Це зростання пов'язане з підвищеним попитом на військову продукцію внаслідок війни в Україні (Johnson, 2025) [14].

Європейські країни, учасники НАТО, при цьому збільшили свою залежність від поставок озброєння із США. Загалом, обсяг імпортованої продукції сектору ВПК у порівнянні із 2015-2019 рр. протягом 2020-2024 рр. зріс на 105%. На поставки із США припадає 64% із даного обсягу, на Францію та Корею по 6,5%, Німеччину – 4,7%, Ізраїль – 3,9%. [14] Для зменшення залежності, а також на фоні останніх геополітичних подій ЄС оголосив курс на розвиток власного ВПК [15].

Одним із кроків в цьому напрямку є ініціатива «Переозброєння Європи», суть якого полягає у виділенні близько 800 млрд. євро для посилення оборонної промисловості та військової спроможності. Частина коштів з даного пакету планується спрямувати у вигляді невідкладної військової допомоги

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Україні на фоні нестабільності допомоги із США. Звісно, більшість даних коштів буде спрямована до компаній ВПК країн ЄС (Henley, 2025), (Goldstein, 2025). [24]

Тут варто відмітити, що деякі країни ЄС, для прикладу Франція, уже мають міцні позиції на міжнародному ринку озброєння: за підсумками 2024 року Франція посіла друге місце в світі (після США) за обсягами експорту озброєння протягом 2020-2024 рр. (продукція ВПК постачається до 65 країн світу). Тільки до країн ЄС та України поставки за 2020-2024 рр. у порівнянні з 2015-2019 рр. зросли на 187% (SIPRI, 2024). [26]

Відповідно, на тлі цих подій акції європейських оборонних компаній демонструють значне зростання. Наприклад, акції німецької компанії Rheinmetall зросли на 18% у Франкфурті, досягнувши 86% зростання за рік, оскільки компанія розширює свою діяльність в Україні. Британська BAE Systems у Лондоні також зафіксувала 18% зростання, тоді як італійська Leonardo в Мілані піднялася на 15% завдяки сильному зростанню замовлень у сферах оборонної електроніки, гелікоптерів та кібербезпеки (Redmond, Spirlet, 2025). Котирування акцій Hensoldt з початку року подвоїлись, а Thales – зросли на 72% (Finance.yahoo.com, n/d)

Сильні фундаментальні фактори сформували у інвесторів позитивні настрої щодо майбутнього даних компаній, і вони спрямовують свої кошти в купівлю їхніх акцій, що відображається в зростаючому тренді.

Оскільки для стабільного розвитку власних оборонних компаній потрібний доступ до випробуваних технологій та відносно дешевших ресурсів, Європейський Союз прагне інтегрувати оборонну промисловість України у свою оборонно-промислову базу. Цей крок, який є частиною Європейської оборонно-промислової стратегії (EDIS), заодно підтримає виробничі потужності українського оборонно-промислового комплексу. Метою стратегії є зміцнення Європейської оборонно-технологічної промислової бази, щоб

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

ВПК ЄС був здатен задовольняти потреби держав-членів вчасно і повною мірою. На реалізацію програми вже передбачено 1,5 мільярда євро з бюджету ЄС протягом 2025-2027 років з можливістю збільшення фінансування [16].

Як бачимо, певним чином війна в Україні стала каталізатором для європейських оборонних компаній, стимулюючи їх розвиток та адаптацію до нових викликів у сфері безпеки.

Варто зазначити, що окрім загальноєвропейських ініціатив, існують також локальні. Для прикладу, Фрідріх Мерц, лідер Християнсько-демократичного союзу Німеччини, планує спрямувати 500 мільярдів євро на такі цілі як інвестиції в транспортну інфраструктуру, розвиток енергетичних мереж, будівництво житла, а також передбачається значне збільшення витрат на оборону (через створення спеціального фонду оборонних потреб) [23].

Таблиця 1

Переваги та виклики для вітчизняних ВПК компаній при інтеграції із ВПК ЄС.

<i>Потенційні переваги</i>	<i>Виклики</i>
Доступ до спільних європейських оборонних програм і контрактів	Потреба в оновленні виробничих процесів, проходженні сертифікації
Доступ до фінансування через фонди ЄС, зокрема Європейський фонд оборони (EDF)	Конкуренція з європейськими виробниками
Доступ до сучасних європейських технологій та стандартів якості	Ризик поглинання
Доступ до спільних проектів з європейськими компаніями ВПК (Rheinmetall, BAE Systems, Leonardo тощо)	Ризик втрати національного контролю над стратегічними підприємствами
Стабільні замовлення та можливості для розширення виробничих потужностей	Можлива залежність від стратегічних рішень ЄС щодо оборонної політики та фінансування ВПК
Підвищення конкурентоспроможності на міжнародному ринку озброєнь за рахунок переходу на стандарти НАТО	Достатня складність адаптації до стандартів НАТО

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Підвищення маржинальності (зниження собівартості) за рахунок масштабування виробництва	Необхідність досягнення достатніх масштабів виробництва
--	---

Джерело: сформовано автором на основі (YouControl, 2024), (ain.ua, 2024).

Як бачимо, наразі наявні потужні фундаментальні фактори, що стимулюють і стимулюватимуть розвиток як європейського ВПК, так і вітчизняного. При цьому, інтеграція оборонної промисловості України в оборонно-промислову базу ЄС матиме для українських ВПК-компаній як позитивні, так і виклики (таблиця 1).

Якщо Україна ефективно використає цю інтеграцію, вітчизняні компанії ВПК отримають значні вигоди у вигляді нових ринків, інвестицій та технологій. Однак необхідно буде адаптуватися до жорсткої конкуренції та європейських стандартів, щоб максимально реалізувати ці можливості. Дана ініціатива ЄС може мати суттєвий вплив на економіку України через такі ключові напрямки (таблиця 2).

Таблиця 2.

Можливий вплив інтеграції ВПК на економіку України.

<i>Напрямок</i>	<i>Пояснення</i>
Прямі інвестиції та трансфер технологій.	1. Європейські компанії можуть інвестувати кошти в українські підприємства ВПК. 2. Доступ до новітніх технологій сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських підприємств.
Диверсифікація ринків збуту.	1. Вихід на нові ринки через участь у спільних проєктах.
Розвиток національної промисловості та створення робочих місць	1. Попит на продукцію стимулюватиме до розширення виробництва. 2. Що в свою чергу підвищить зайнятість як у ВПК, так і суміжних секторах економіки. 3. Трансфер технологій, а також участь у міжнародних проєктах може бути стимулом до розвитку науково-дослідних центрів.

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Покращення фінансової стійкості України	<ol style="list-style-type: none"> 1. Експорт продукції забезпечить додатковий приплив валюти. 2. Нові підприємства будуть джерелом податкових надходжень (податки на прибуток, на доходи фізичних осіб тощо).
---	---

Джерело: сформовано автором на основі (YouControl, 2024), (ain.ua, 2024)

Тобто, інтеграція оборонної промисловості України в оборонно-промислову базу ЄС може стати свого роду драйвером економічного розвитку, сприяти залученню інвестицій, появи додаткових робочих місць, а також зміцненню фінансової стабільності країни. При цьому, уже зараз, сектор складає значну частину українського експорту, таким чином стимулюючи зростання ВВП. Так, сектор ВПК став локомотивом економіки, із 4,9% зростання ВВП України за 2023 рік 1,5 в.п. дав ВПК [2].

Як ми зазначали вище, сектор стимулює розвиток суміжних галузей, адже збройне та матеріально-технічне виробництво підтримує постійні зв'язки з енергетикою, металургією та різноманітними технічними галузями, включаючи радіотехніку та інформаційні технології. Окрім того, ВПК впливає на діяльність в науковій сфері, розширює перспективи для впровадження нових технологічних рішень, стимулює нові розробки. Діяльність підприємств ВПК дозволяє зберігати обороноздатність та суверенітет держави. Враховуючи це, розвиток ніші є одним з основних завдань держави.

У сфері ОПК працюють більше ніж 600 вітчизняних компаній, які загалом забезпечують 300 тисяч робочих місць [16].

З огляду на те, що дані по кількості підприємств, укладеним контрактам не є публічними, зазначимо, що станом на березень 2024 року серед 500 оборонних компаній, які працюють на цьому ринку, 80% – приватні. На початку повномасштабного вторгнення приватні компанії займали 20% сектора [2].

Основні види діяльності підприємств сектору

№	Опис
1	Розробка, реалізація виробничих процесів, проведення модернізації різних товарів військового оснащення та забезпечення, їх утилізація.
2	Виконання спеціалізованих сервісів та послуг
3	Оснащення сил оборони.
4	Виконання процедур постачання продукції ВПК, а також товарами подвійного використання.
5	Послуги з консалтингу та навчання.

Джерело: сформовано автором на основі (YouContol, 2024).

Серед державних підприємств виторг найбільшого виробника озброєння – «Української оборонної промисловості», до складу якого входить виробник «Нептунів» КБ «Луч», торік перевищив \$2,2 млрд – на 72% більший, ніж у 2022-му [2].

Українські виробники озброєння розігнали виробництво, але через закритий експорт, нестабільні замовлення та брак фінансування все частіше вдаються до релокації виробництва за кордон. Досвід часткової релокації за кордон уже мають близько 10% українських компаній [2].

Однією з проблем є те, що державні закупівлі хаотичні. Укладені довгострокові контракти не підкріплені фінансуванням, комплектуючі для виробництва компаніям доводиться закуповувати власними коштами і брати на себе валютні ризики.

Щоб вберегти українських виробників від банкрутств та масової релокації за кордон, держава шукає рішення для принаймні часткового відкриття експорту. За оцінками аналітиків, через заборону експорту Україна недоотримує \$15 млрд валютної виручки [2]. Крім цього, розглядається інший шлях завантажити виробництво в умовах дефіциту бюджету – за кошти

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

союзників. У квітні Міністерство стратегічних галузей запустило фандрейзинговий проєкт Zbrojari, його метою було – зібрати \$10 млрд на виробництво української зброї до кінця 2024 року. Станом на березень 2025 року відомо про контракти на суму біля 950 млн. дол. США [16].

У листопаді 2024 року Кабінет Міністрів України запустив програму пільгового кредитування для оборонних підприємств, аналогічну програмі "5-7-9", але з фіксованою ставкою 5%. Кредити надаються на поповнення обігових коштів (до 100 млн грн) та інвестиційні цілі (до 500 млн грн). Адміністратором програми є Фонд розвитку підприємництва. Кредити доступні підприємствам, які постачають озброєння Силам оборони, за умови, що оборонне виробництво становить понад 50% їх річного доходу [2].

Відмітимо, що хоч у держбюджеті на 2025 рік закладено 2,22 трлн грн (\$53 млрд) видатків на оборону, з них на виробництво озброєння і військової техніки передбачили 55 млрд грн (\$1,34 млрд), і ця сума є найбільшою за часи незалежності, однак її недостатньо для завантаження виробничих потужностей вітчизняного ВПК (Міністерство Фінансів України, 2024). [8].

Одним із можливих джерел залучення капіталу для підприємств сектору міг би бути фондовий ринок. В загальному, фондовий ринок міг би допомогти оборонним підприємствам у процесі інтеграції в європейську ВПК через наступні механізми (таблиця 4)

Таблиця 4

Механізми впливу фондового ринку на розвиток підприємств вітчизняного ВПК

<i>Механізм</i>	<i>Пояснення</i>
Доступ до фінансування та залучення інвестицій	1. Емісія акцій та облігацій для залучення довгострокового капіталу безпосередньо компаніями. 2. Створення фондового індексу ВПК, який би дозволяв інвесторам опосередковано інвестувати кошти в компанії ВПК через купівлю акцій даного фонду. Сам фонд в свою чергу визначав би активи та пропорції для формування портфелю. Для міжнародних інвесторів це може бути зручнішим способом вкласти кошти в український ВПК, оскільки їм не потрібно проводити детальний аналіз кожної окремої компанії. Індексні фонди часто приваблюють інституційних

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

	інвесторів, таких як пенсійні фонди та страхові компанії, які шукають диверсифіковані інвестиції.
Стимулювання ринкової оцінки та підвищення прозорості	1. Публічні компанії зобов'язані підвищувати якість корпоративного управління, щоб підвищити довіру інвесторів. 2. Формування об'єктивної ринкової вартості компаній, що дає можливість інвесторам зрозуміти реальний потенціал підприємства.
Залучення міжнародних партнерів через ринок M&A	1. Продаж частки в підприємствах через IPO. 2. В т.ч. часткова приватизація державних підприємств.

Джерело: сформовано автором.

Тобто, фондовий ринок міг би стати важливим інструментом фінансування модернізації українського ВПК, залучення міжнародних інвесторів та європейських партнерів, а також забезпечення прозорості та ринкової оцінки підприємств. Його розвиток міг би прискорити інтеграцію України в європейську оборонну промисловість.

Висновки. Війна в Україні стала визначальним фактором змін у сфері оборонної промисловості як всередині країни, так і на рівні Європейського Союзу. Зростання попиту на військову техніку та озброєння спричинило активізацію виробничих потужностей, що відкриває нові можливості для інтеграції українського оборонно-промислового комплексу (ОПК) у європейський оборонний простір. У цьому контексті важливим є аналіз економічних тенденцій та перспектив подальшого розвитку співпраці. Водночас оборонно-промисловий комплекс відіграє роль одного з ключових драйверів економіки України як у воєнний, так і в післявоєнний період. Розширення виробництва, залучення інвестицій та інтеграція до європейських оборонних програм сприяють не лише посиленню обороноздатності країни, а й загальному економічному зростанню. Саме тому дослідження поточних тенденцій у цій сфері є важливим для формування ефективної стратегії розвитку ОПК у довгостроковій перспективі. Одним із перспективних напрямів фінансування розвитку оборонної промисловості є використання

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

можливостей фондового ринку. Розміщення акцій оборонних підприємств на фондових біржах дозволить залучити додаткові інвестиції, підвищити їхню капіталізацію та забезпечити сталий розвиток галузі. Крім того, розвиток інструментів оборонного фінансування, таких як військові облигації та спеціальні інвестиційні фонди, може стати важливим чинником підтримки інновацій та модернізації виробничих потужностей.

Список використаних джерел

1. Аналіз ніші ВПК в Україні, на теперішній час і його перспективи. *YouControl*. 26.01.2024. URL: <https://blog.youcontrol.market/analiz-nishi-vpk-v-ukrayini-na-tieperishnii-chas-i-iogho-pierspektivi/> (дата звернення: 13.03.2025 р.)
2. Букатюк У., Калашник П. 2,5 млрд грн – на кредити для ВПК. Уряд запустив програму підтримки українських зброярів. Хто отримає гроші? <https://forbes.ua/ru/money/25-mlrd-grn-na-krediti-dlya-vpk-uryad> (дата звернення 14.03.2025)
3. Винник, Т. М. (2024). Фінансово-кредитні інструменти підтримки українського бізнесу в умовах воєнного стану. Трансформація бізнесу для сталого майбутнього: дослідження, цифровізація та інновації: монографія (рр. 160-172). : ФОП Паляниця В. А. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/46640/2/ColMon_2024_Vynnyk_T-Financial_and_credit_tools_160-172.pdf (дата звернення: 12.03.2025 р.)
4. В Україні працюють понад 40 іноземних оборонних компаній – президент. *Radiosvoboda*. 19.11.2024. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-zelenskyi-opk/33207971.html> (дата звернення: 13.03.2025 р.)

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

5. Іноземні виробники зброї відкривають заводи в Україні — що це дає обом сторонам. *Ain*. 12.08.2024. URL: <https://ain.ua/2024/08/12/baykar-and-others-in-ukraine/> (дата звернення: 14.03.2025 р.)

6. Микола Белєсков. Західна зброя для війни в Україні. Чим допомагає німецький Rheinmetall. *Forbes*. 29.11.2024. URL: <https://forbes.ua/war-in-ukraine/shvidkiy-nimets-29112024-25056> (дата звернення: 14.03.2025 р.)

7. Кирильчук, О., & Мельник, Т. (2024). Економіка України у період воєнного стану. *Економіка та суспільство*, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-120>

8. Куш О. Економіка війни: чому ми досі не на «воєнних рейках» і як на них стати. *Укрінформ*. 12.02.2024 URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3825972-ekonomika-vijni-comu-mi-dosi-ne-na-voennih-rejkah-i-ak-na-nih-stati.html> (дата звернення: 12.03.2024)

9. Мінфін: видатки загального фонду держбюджету https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_vidatki_zagalnogo_fondu_derzhbiudzhetu_u_kvitni_stanovili_3299_mlrd_grn-5168

10. Марко Сировой. «Сторічне партнерство». Україна та Велика Британія підписали оборонно-промисловий пакт, а британська BAE Systems отримала контракт на ремонт гаубиць для ЗСУ – про що домовилися. 12.04.2024. URL: <https://forbes.ua/war-in-ukraine/ukraina-i-britaniya-pidpisali-noviy-oboronno-promisloviy-pakt-a-bae-systems-otrimala-kontrakt-na-obslugovuvannya-gaubits-dlya-zsu-yaki-detali-11042024-20472> (дата звернення: 14.03.2025 р.)

11. Микола Белєсков. Західна зброя для війни в Україні. Чим допомагає німецький Rheinmetall. *Forbes*. 29.11.2024. URL: <https://forbes.ua/war-in-ukraine/shvidkiy-nimets-29112024-25056> (дата звернення: 14.03.2025 р.)

12. Рудан, В. Я., & Підгаєць, С. В. (2024). Індустрія 5.0 як інструмент забезпечення ефективного розвитку українських підприємств у період

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

воєнних викликів. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, (12). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-12-03-07>

13. Сагайдак, Ю., & Харченко, Т. (2022). Формування «зеленої» моделі післявоєнного відновлення економіки України. *Bulletin of Sumy National Agrarian University*, (1 (91), 33-38. <https://doi.org/10.32782/bsnau.2022.1.5>

14. Чубка, О. М., & Процяк, Т. Ю. (2023). Вплив повномаштабного вторгнення на фінансову стійкість державних підприємств військово-промислового комплексу України. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, (10). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-10-08-01>

15. Україна стала частиною Європейської оборонно-промислової стратегії. *Київська обласна військова адміністрація*. 06.03.2024. URL: <https://koda.gov.ua/ukrayina-stala-chastynoyu-yevropejskoyi-oboronno-promyslovoyi-strategiyi> (дата звернення: 13.03.2025 р.)

16. Україна нарощує виробництво зброї із західними виробниками, вже створено п'ять спільних підприємств. *Texty*. 13.11.2024. URL: <https://texty.org.ua/fragments/113835/ukrayina-naroshuye-vyrobnytvo-zbroyi-iz-zahidnymy-vyrobnykamy-vzhe-stvoreno-pyat-spilnyh-pidpryyemstv/> (дата звернення: 14.03.2025 р.)

17. Шнирков, О. (2023). Економічна інтеграція України до ЄС в умовах російсько-української війни. *Журнал європейської економіки*, 22(1), 49-68 URL: dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/51587 (дата звернення: 12.03.2024)

18. Юрій Тарасовський. Міноборони і турецька Ваукар Макіна збудують в Україні сервісний центр з ремонту безпілотників. *Forbes*. 31.07.2023. URL: <https://forbes.ua/news/minoboroni-i-virobnik-bayraktar-domovilisya-pro-budivnitstvo-v-ukraini-servisnogo-tsentru-dlya-obslugovuvannya-bpla-31072023-15146> (дата звернення: 11.03.2025 р.)

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

19. Яковенко, Р., & Краснікова-Колосова, С. (2023). Трансформація національної економіки України внаслідок російсько-української війни. *Актуальні питання права та соціально-економічних відносин: зб. наук. статей. Кропивницький: Вид-во ЦІРОЛ*, 329-332. URL:(дата звернення: 12.03.2025 р.)

20. Simon Johnson. European arms imports soared in past four years, SIPRI think tank says. *Reuters*. 10.03.2025. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/european-arms-imports-soared-past-four-years-sipri-think-tank-says-2025-03-09> (дата звернення: 12.03.2025 р.)

21. Steve Goldstein. EU president aims for €800 billion of defense funding. How it would work. *Marketwatch*. 04.03.2025. URL: <https://www.marketwatch.com/story/eu-president-aims-for-800-billion-of-defense-funding-how-it-would-work-3251208e> (дата звернення: 13.03.2025 р.)

22. Ukraine the world's biggest arms importer; United States' dominance of global arms exports grows as Russian exports continue to fall. *SIPRI*. 10.03.2025. URL: <https://www.sipri.org/media/press-release/2025/ukraine-worlds-biggest-arms-importer-united-states-dominance-global-arms-exports-grows-russian> (дата звернення: 14.03.2025 р.)

23. Nora Redmond, Thibault Spirlet. European defense stocks soar as leaders rally around Ukraine. *Businessinsider*. 03.03.2025. URL: <https://markets.businessinsider.com/news/stocks/european-defense-stocks-ukraine-war-rheinmetall-bae-systems-leonardo-2025-3> (дата звернення: 13.03.2025 р.)

24. Paul Kirbi. Germany's Merz promises to do 'whatever it takes' on defence. *BBC*. 05.03.2025. URL: <https://www.bbc.com/news/articles/c981w25y5wpo> (дата звернення: 13.03.2025 р.)

25. Support for Ukraine: Rheinmetall AG and Ukrainian Defense Industry JSC establish joint venture in Kyiv. *Rheinmetall*. 24.10.2023. URL: <https://www.rheinmetall.com/en/media/news-watch/news/2023/10/2023-10-24->

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

[rheinmetall-ag-and-ukrainian-defense-industry-jsc-establish-joint-venture-in-kyiv](#)

(дата звернення: 14.03.2025 р.)

26. Olena Harmash. Ukraine in 'final stages' to set up three new JVs with European armasmakers. *Reuters*. 12.11.2024. URL:

<https://www.reuters.com/world/europe/ukraine-final-stages-set-up-three-new-jvs-with-european-armasmakers-2024-11-12/> (дата звернення: 14.03.2025 р.)

27. Saab and Radionix sign MoU for sensors and defence electronics. *Saab*. 12.03.2025. URL: <https://www.saab.com/newsroom/press-releases/2025/saab-and-radionix-sign-mou-for-sensors-and-defence-electronics> (дата звернення: 14.03.2025 р.)